

NA UGLU, IZA TIKVARE, ČEKALA JE GEORGINA

*Da, tako se sklopi čitav život
u priči koja se živi
kao skrojeni šinjel romana,
bez oficirskih epoleta.*

– Sav moj život jeste čežnja za nečim nepoznatim, smutnim i jasno zapetljanim slikama, neka začudna patnja s upitnim znakom bola i tuge – govori sebi samom nad otvorenim notesom po čijoj hartiji beleži, u večernjim satima, učinkovitost minulog dana, Gedeon Stanivuk, diplomirani pravnik, a uspješni trgovački putnik staklene galanterije. – I svaki ugao te preživljene kvadrature jeste krcat u raspakivanju ili u prepakivanju. Taj prtljag me čini čovekom, valjda bi tako trebalo biti. Nekako se navikneš na kretanje kroz gorku sumaglicu i ne osvrćeš se upitno zagledan u otiske đonova cipela, a šta bi, inače, sa tim otiscima? Ništa. Shvatio bi da te iste otiske zasipa zemljani prah koji se neumoljivo širi i prahom ravna sve sitnine naših nagomilanih računa u punom obračunu minulih godina. Iza svega ostaje ti iskustvo kao napomena, ali i to se gubi u nemaru budućih dana, bar takvo je moje zbivanje. I tako, zatečen u pustinji osutoj peščanim dinamama uspomena, promišljaš oaze ružičnjaka čije latice bojiš rumeno. Da, to bi mogao biti moj trpni akvarel koji me uramljeno motri sa zida. Bilo je leto uzrelih trešanja kada sam ga vodenim bojama oslikao na belini crtežnog kartona. Akvarel mi čini samoću smišljenijom, te boje na kartonu su neka vrsta stalne likovne izložbe u sobnoj kvadraturi. I kada slušam muziku koja navire iz radijske kutije, akvarel u mojim očima pleše još uvek davni, tango sa Georginom. Da nije bilo Georgine, ovih rečeničnih boja, akvarelno oslikanih, ne bi ni bilo na zidu sobnog rama. Taj akvarel uramljenih boja jeste moja plesna škola, uramljeni tango sa Georginom. Utopljen virom njenih očiju, svezanog čvorišta široke vodene strasti, nikako da isplivam iz okeanije njene duše. Nema tome objašnjenja u zamršaju moje negdašnje nepromišljenosti koju ispaštam. Kada bi mi bilo ko, čak i ja sam, razjasnio, otkuda to vreme u trajanju, valjda bi se sve urušilo kao kula od karata a da ovaj akvarel niko ne bi ni kažiprstom dotakao.

Ova priča jeste epizodni slučaj, bar tako beleži pisac, dogođenog raskida braka jednog neostvarenog advokata, Gedeona Stanivuka, koji se posvetio trgovini staklenom galanterijom, kadar da razbijeno staklo nadomesti novcem iz sopstvenog džepa. Uzgredno, tom ne baš prijatnom epizodom obeleženo je i bračno razučeno srce sentimentalne dame Georgine.

– Mnogo je smutnih drama u nama – utešno ređa reči Gedeon zatečen nad samim sobom u mislima. – Snovi nam se vraćaju, predočavaju slike u raspletu, i baš u tom raspletu konac sna se kida, i nastaje, opet, somnambulno bekstvo. Da li ja to bežim da bih se vratio? Jesam li zatečen snom sopstvene misli, i da li promišljam otkud baš ja u tom zatečenom stanju? Ne godi mi uloga grešnika u snu, a ipak je igram.

Da li se Georgina ikada zvala Galina Petrovna? Nema noći bez upitnog znaka njenog imena s prezimenom na kraju pisma. Požuteli tabak papira dovoljno jasno svedoči davno ispisanu ispoved:

Jesi li samotan, miljeni moj, kao što su i moje ruke udaljeno daleke od satnog kandela-bra, kada si mi na trgu punom snežne vejavice govorio da u odsevu beline ne vidiš u koje do-ba su udenute makaze satnih kazaljki? Kako baš u poljupcu te zimske beline da se uzrelo za-gubimo za sva vremena? Bila je tiha decembarska noć kada smo se upoznali. Još pamtim be-linu Dunavskog parka u Novom Sadu sa senkama u prolazu. Da li je na toj snežnoj belini ucrtano i naše životno kruženje? Volela bih da jeste, to bi mogla biti naznaka da ćemo se sre-sti. I kuda ćemo s tolikim talogom, ako se ikada budemo iznova sreli. Valjda ne misliš da i u pulsua moga srca nema tvojih akvarelno šaranih zapisa?! Ta prva naša bela noć još rumeno treperi sa ružama koje si mi darivao rukom cvećarke ogrnute crnim vunenim šalom. Sećaš li se te cvećarke, za čiji osmeh si govorio da slični osmehu Đokonde, iza komendije s ukusom zagrcnute tuge otisnute na licu tvoje matere. Biće mi žao ako si tu opisnu fugu zaboravio među tolikim operetama raštimovanog nam života. Tvoju adresu sam našla među zature-nim papirima na samom dnu kartonske kutije u kojoj čuvam i rešenje o sudskom razvodu, gde jasno piše da prihvataš sve finansijske troškove brakorazvodne parnice; spreman, evo, da zamičući iza prvog ugla, zaboraviš laticu ruže na beloj snežnoj margini. Vidiš, ja tu to-plitinu nisam zagubila zaboravom. Još te volim, mili moj, iako ne znam da li će ikada koverti-rane rečenice stići do tebe. Nemam adrese s poštanskim žigom mesta gde bi me mogao na-ći. I ta tvoja, u kartonskoj kutiji nađena adresa bila je lažna, pismo mi je uredno vraćeno i ja se netremice, iza vraćenog koverta, seljakam kao i moj otac ošinut prekomandom oficir-skog pečata. Jednostavno, imam toliko da ti mogu pisati u vetar. Kako to da se baš tvoj i moj venčani list, sa voljom obostranih potpisa, nađe na sudskom raskršću? Nikad to sebi neću umeti razjasniti. Pamtim kako si rekao odsečno islednoj pravnici Sudskog veća, upitan o razlozima našeg razvoda: – Ako već nisam razjasnio tren zašto smo se sreli u sapletu sne-ga i ruža, zašto bih razjašnjavao trenut vrelog avgusta kada zahtevno želim razvod sa Ge-organom kojoj zaveštavam sve zatečeno i stečeno pod venčanim imenom i prezimenom, obo-strano, bez ikakvih deoba.

A šta ćemo sa tugom, mili moj, koja još u meni traje s providenjem senke na snežnoj be-lini, ako hoćeš, i ove hartije po kojoj se slovno ispisujem. Zar ti nisam poslala oporuku sa sni-mljenim profilom svoga lica da ću te svakog četvrtka na kraju meseca čekati u poslastičarni-ci Kod tri karamele na uglu iza kafanske Tikvare gde si počesto bilijario. Slučajno me je na-šao papirić s upisanim brojem tvog mobilnog telefona, u stvari, izleteo je kao leptirić dok sam prstima tumarala po tašni u potrazi za lekarskim receptom.

I sam znaš koliko su mi dani depresivno obojeni... Nema mi leka, uhode me jevanđelja bliskih uspomena na dane provedene s tobom, mili moj, kao tebe one kišne kapi šatirane de-pešom kada su sirovi šovinisti upucali tvoga oca u građanskom ratu, koji se pukim slučajem, našao na sredokraći široke ulice u Vukovaru kao ratni izveštač, između dve zadrte isključi-vosti šaržirano smutnih nesporazuma. Čekala sam te, svakog poslednjeg četvrtka u mesecu, u večernjim satima, do ponoći, kada je, obično, petnaest minuta iza ponoćnog sata, zastajao

poslednji autobus za Temerin. Povremeno sam te pozivala, bivao si nedostupan, a ja sam te čekala, tako, u osami, pune tri godine, bez adrese. Srela me je, slučajno, na Ribljoj pijaci Larisa Aksentijevna. Pomenula je tvoje ime i kako si često, kao trgovački putnik staklene galanterije, na službenom putu i kako te je viđala s nekom koketnom plavojkom papagajski odevenom, ali da ne zna ni kvart niti ulicu gde bi mogla biti i tvoja adresa u Novom Sadu. Nisam ti ušla u trag, zahtevno sam se obraćala agencijama mobilne telefonije, ali zahtevi moji bili su uzaludni.

– Georgina – kazala mi je Larisa, dok sam kupovala bosiljak na pijaci – budi srećna da si veselo razvedena, kamo lepe sreće da me ovaj moj zvrndov razvodno ostavi na miru pa da plivam uzvodno i nizvodno, kako mi se voljom ište i leđno i prsno. Ti tako fino strukirana, rusokosa, ženski razbokorena po svim šavovima, nemaš razloga da cmizdriš za tim terenskim staklarom. Pogledaj se u ogledalo i shvatićeš koliko si jorgovanski raskošna i zovno razmirisana.

I da melanholična komendija bude još zamršenija, baš ta ista Larisa, upoznala me sa svojim bratom od tetke Georgijem, prezivao se Tarantijevič, iz Novosibirska. Imao je nekakvu sličnost sa tvojim licem. Nisam se s njim venčala. Taj je znao naizust govoriti stihove Aleksandra Sergejeviča Puškina kao molitvu pre spavanja, a u mojim očima je svetlucalo kandilo strasti za tobom. I jedne mrkle noći i on je, zapućen tragovima mrazne zime, nestao iz mog života. Kažem, uvukla me u zagrljaj s njim njegova sličnost s tobom. Ako to smatraš prevarom, neka ti bude... Zagonetni nestanak Georgija Terentijeviča samo je razbuktao žud za tobom. I ja sam se vratila iz Rusije i napisala ti ovo pismo koje ću uredno kovertirati na tvoje ime i prezime, i dati ga na ruke Larisi Aksentijevnoj, ako je budem srela uz nadu da će, bar ona, ako ja već nisam mogla, tebi koverat uručiti. Larisa ima adresu moje stanodavke, koja je uzgredno zaljubljena u moju istrajnu čežnju za tobom, bar tako se uzajamno tešimo. Život me je uverio da i uteha ume biti lekovita. A ovaj presovani i sasušeni maslačak neka te podseti na leto i široku pustaru ravnice kada smo se zaputili ka razoru njive cvetalih sunco-kreta, kada si me obuzeo punom pozlatom anđela na ikoni nebeskih uspomena, ne zameri mi, u trajanju, mili moj. Sa nevenčanim Georgijem Terentijevičem sam se potpisivala kao Galina Petrovna, tvoja večno neverna Georgina. Grliću te i kada mene ne bude bilo.

Godine taložno vrte cifre na ruletu vremenskog kalendarijuma. Nad gubitnim danima lebdi pukotina osmeha pune mesečine. I ko zna koliko će još dugo iščitavati ovo pismo koje mu je kovertirano prosledila Larisa Aksentijevna. Tek nedavno je, sasvim slučajno, na kućnom tavanu, pretresajući stare kartonske kofere s odloženim knjigama, u mirisu ustajale buđi, naišao na bakelitno crnilo mobilnog telefona kupljenog u Paraćinu. Nije otkazao pretplatnu numeraciju mobilnog telefona, ali je u agenciji za telefonske usluge sebe uknjižio dupliranim telefonskim brojem. I kada je iznova, strujnim kolom punjača, rasvetlio ekran, zvrncula mu je i oporuka razvenčane Georgine da će ga čekati svakog poslednjeg četvrtka u mesecu naredne tri godine na uglu, u poslastičarnici, iza Tikvare. Bilijarske kuglice je on, Gedeon Stanivuk, izodavna zaboravio ređajući šahovske figure sa Larisom Aksentijevnom koja ga je, u osami, kada se zbog noćnog šahiranja, razvela na trajnoj osnovi, matirala strasnim poljupcem, mesec

dana iza uručenog pisma potpisanog Georgininom rukom. Krv nije mlaka voda, ako već jeste uzavrelo neukrotiva.

Larisa nije bila ljubomorna na ispisane rečenice koje bi i sama, u sličnom tonusu, mogla crnim mastilom zasejati po belini hartije. Papir trpi, zri žutilom, ali ne iskašlja napísano kao ni ovu priču u punom zrenju jedne bračne razmeđe.

– Zar ne misliš, Larisa, da bih mogao i ja, od reči do reči, napisati Georgini slično pismo kao što bi ga i ti mogla sama potpisati bivšem mužu? – osmehnuo se setno.

– Posle strasne oluje s tobom, ni u snu mi tako nešto ne bi palo na um – odgovorila je koketno.

Pismo je bez datuma, a ne zna se pouzdano ni noć kada se Georgina vratila iz Rusije. Larisa je saznala da je negdašnja stanodavka Irma Jančikin prodala dvosoban stan, uljudno se rastala sa Georginom. Njen prvi sused pripoveda kako je Irma otputovala za Pečuj i udala se tamo, overena srećnim venčanjem sa kondukerom varošskog saobraćaja. Sused kaže da je dotični gospodin Imre Sečenji povremeno posećivao stan usamljenih dama.

Snežni talog zimske noći, kada je upoznao Georginu kod sajdžije, u blizini Dunavskog parka, uvukao mu se belim prohladnim mirisom u nozdrve. Živo se seća svetlucavog srebra ženskog ručnog časovnika sa sićušnim baroknim kazaljka, nad kružnim rimskim ciframa, koji je Georgina kupila sestri od ujaka za osamnaesti rođendan. Bar da mu se u prisetu javi lik te rođake sa srebrnim satičem i gde li se i ona sama zagubila zagonetnim likom? Učinilo mu se da ju je ugledao, iz autobusa u pokretu, na uličnoj liniji bulevarskog oslobođenja ka železničkoj stanici. Ni cvečarke ogrnute vunanim šalom, na omanjem trgu, ispred časovničarske radnje, nema više. Na tom mestu zatiče Bakija, uličnog svirača sa gitarom, dok muzicira za sitne pare nad pravougaonom kartonskom kutijom od cipela, čista životna geometrija bez vremenskog uglomera.

– Sećanjem više kruže zaboravi nego što traju slike kružnih uspomena, Larisa... Ko će sve te gorko osmehnite fuge pamtiti – odmahnuo je rukom da rastera mušičava prisećanja nad vinskom čašom minulog vremena. – I ovo *rešenje* o sudskom razvodu oskudno je ispisano, vučem ga po fiokama kao kakvu amajliju s kojom ne znam kuda ću među pečatiranim aktima. Gundaju mi slova printana ćirilicom pisacem mašinom:

Određuje se vremenski okvir vođenja parničkog postupka u trajanju od jednog dana, pa će sud održati jedno ročište i tako sprovesti predložene dokaze.

Određuje se izvođenje dokaza saslušanjem predlagača.

Sudu pristupa predlagač prvog reda Gedeon Stanivuk iz Titela, star trideset dve godine, diplomirani pravnik, uzgredni pesnik i slikar, na službi trgovačkog putnika staklenom galanterijom u Novom Sadu. Propisno upozoren, izjavljuje:

Brak sa Georginom zaključio sam 1978. godine u tihom svadbovanju na Trgu mladenaca u Novom Sadu. Brak je s početnim datumom venčanja bio žarno strastven, olujno vreo kao letnje podne. Ne želimo ulaziti, obostrano, u kišne detalje. Zato i jesmo saglasni da se sporazumno raziđemo. Bez dece smo. Inače Georgina i ja nemamo nikakvih potraživanja ni po osnovu zajednički stečene pokretne niti nepokretne imovine u toku trajanja braka. Troškove ovog postupka ću snositi ja, lično i svojeručno.

Predlagač drugog reda Georgina, venčana Stanivuk, devojачko Jeftić, iz Titela, stara trideset godina, po zanimanju šnajderka i majstorica za šivenje specijalno scenskih lutaka, zaposlena u Pozorištu mladih, iskazno se izjašnjava kako nije u zavadi sa licem u razvodu:

Pažljivo sam osluhнула iskaz, i u rastanku voljenog mi muža, pridružujem se u celosti izrečenom Gedeonovom iskazu. Jeste da mi je zamerio spaljivanje sveske lirski napisanih jadicovki posvećenih nekoj, meni nepoznatoj, koketi, a jesam bila više nego što treba fascinira njegovom slikarskom fantastikom koja mi je sličila Šagalovim likovnim maštarijama. Zato i jesam saglasna da se sporazumno razvedemo bez ulaženja u detalje. I patnju, ukoliko je ima s njegove strane, delim na ravne časti. U zatečeno neka nam ostane i sve intimno stečeno. Neću se više vraćati pozorištu, ali ću ostati posvećena svom šnajderaju i šivenju lutaka. Ako se tim poslom u Londonu bavila i Vida, žena čuvenog srpskog pisca Miloša Crnjanskog, zašto bih ja bila izuzetak. A to što ću ga voleti i dalje, iza sporazumnog razvoda, ostaće kao problem moje duše, ne i njegovih nerava. Taj deo lične drame nosiću na obrazu kako znam i umem. Dakle, neka ostanemo upisani moj Gedeon i ja, svako pri svom imenu i prezimenu tako kako smo se i izjasnili. On je meni dao knjige iz biblioteke, čije smo naslove oboje s ljubavlju taložili čitajući ih, kadikad, i u duetu, i dao mi je celog sebe u slikama koje sliče, kako sam i rekla, Šagalovim veštinama, oblikovane bojama njegovih ruku i očiju. To su sva naša potraživanja bez pretraživanja.

Predlagač prvog reda pitanja nema kao ni primedbi.

Predlagači su saglasni da se ročište zaključi s navedenim izjavama.

Precizirani predlozi predlagača se usvajaju.

Konstatuje se da predlagači saglasno izjavljuju da se odriču od prava na žalbu spram presude o poništenju bračne zajednice Gedeona i Georgine, pa ista postaje pravosnažna.

U poluglasnom iščitavanju rešenja Larisi preskočio je datume i gdekoji sitan detalj, rečima bi zastajao u grlu pred sopstvenim likom čije su oči svetlucale iz sobnog ogledala ka njegovim umorno iskošenim obrvama.

Nije Gedeon ni slutiti mogao tada da će se eho bračne razvodne klovnijade naći u tamo nekom pismu, upućenom njemu lično od razvenčane Georgine.

– Ti u poslednje vreme učestalo zagledaš fotografije na kojima si uslikano zagrljen sa Georginom i poluglasno iščitavaš njeno pismo. I opsesivno mi raspičavaš to razvodno sudsko rešenje i ono vaše davno sladostrasno podne u razoru njive cvetalih sunco-kreta kada ti se buktalo otimala iz zagrljaja uzavrelim rečima: – *Obuzdaj me, mili moj, da golim pupkom u nebo ne isparim...* Nisam ljubomorna, ali čemu to tvoje učestalo vraćanje...?! Uostalom, juče sam naišla na beleg njene večne adrese, slučajno, iza ukopa naše trafikantkinje, u susedstvu, kod koje smo, koliko juče, kupovali *Večernje novosti* i cigarete. Radila sam s njom kao kasirka u prodavnici cipela, sećaš se te cipelarnice zelenih vrata, između kafanske Tikvare i poslastičarnice *Kod tri karamele* u kojoj te je čekala Georgina, i red je bio da je ispratim sa buketom hrizantema, zar ne...?

– Razumljivo, i...

– Nekada davno nismo preskakale ljubavne filove u varoškom bioskopu *Filmska diva*. Sećaš se tog sinemaskop platna i bioskopskog hola s uramljenim portretima Mišel

Morgan i Klarka Gebla u kariranom sakou širokih revera... Obična sentimentalna priča – slegnula je ramenima Larisa.

– Adresa, pomenula si večnu adresu...

– I tamo, dok sam krivudala tužnom alejom grmolikih ruža, iza ukopa naše komšnice, čula sam harmoniku i pesmu muškog baritona. Oči su me odvukle ka nadgrobnoj ploči mrkog mermera sa naoblakom, kako bi ti obojeno kazao, uklesanih slova, tako mi se učinilo i kao da su slova mene samu iščitavala: *Ovde trajno tuguje Georgina alias Galina Petrovna.*

– I, dotični je pevao...

– Nekako zapušteno i setno, tegleći dugmetaru osenčenu širitom nakrivljenog kačketa, raširen u ramenima, ređao je strofe...

*Zlatan prsten nosim ja na ruci,
To je sve što još imam od sreće,
I od našeg sastanka u luci,
I od sreće što vratit se neće.*

*Srce plače, srce bolno pati,
Pita da li su to samo sni?
Zar moj dragi neće da se vrati,
Oh, zar bez suza nema ljubavi?*

*Jedne noći kad je jasmin cvao,
Pevale su dve ptičice male,
On je došô i prsten mi dao,
Tog trenutka dve zvezde su pale.*

Srce plače...

*On je rekô da me više neće,
Srce tugu ne može da meri,
I od svega što imam od sreće,
Zlatan prsten na ruci treperi.*

Srce plače...

Gedeon je, u punoj tišini, iza, Larisinim glasom, otpevane pesme, sklopio oči da zadrži tren obojene uspomene.

– Da, to je njena pesma rastužnog refrena.

– Objasnila sam tom nakrivljenom kačketu, razlog zašto sam zastala... Rekao mi je da Georgina ima sina u Rusiji, čiji je otac Georgije Tarantijevič, ako ne laže. I da bi njena želja, upućena njemu kao daljem rođaku bila da, dok rukama dvori dugmetaru, nikad ne

zaboravi da svake godine prve subote u avgustu, pred njenom humkom, ako ne otpeva a ono bar tišinu razbudi harmonikom... I, oprostićeš mi ako grešim, pozvala sam harmonikaša da dvadeset sedmog oktobra dođe kod nas na večeru u ime tvog crveno upisanog slova u crkvenom kalendaru. Da, pomenuo je kako se tihom melanholijom lečila od tuge u Duševnoj bolnici Kovina, u Banatu.

– Draga moja Larisa, široko nam se piše jesen života – uzvratio je Gedeon tiho, sasvim tiho da ga ne zagubi udvojena senka sa Larisom na zidu sobnog moleraja.

Noćnom tišinom, u blizini stambenog kvartira, teglila se nečija harmonika, a nebom se kotrljala bakarna tepsija pune mesečine, zinulo gladna u sjajnom glancu ozvezdane nebeske daljine u čijim oblacima traju naši plavo obojeni zaluti.